

ویژه نامه مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی ایران، سال ۱۴۰۳ یازدهمین کنگره سالیانه اخلاق و پزشکی ایران و هشتمین کنگره اخلاق پرستاری ایران

سخنرانی

استرداد یا سلب اعتبار مقالات: نبایدها و بایدها

مینا مبشر^{۱*}

چکیده

با توسعه‌ی تولید علم و علاقه‌ی پژوهشگران به ارائه‌ی نتایج آثار پژوهشی خود، میزان استرداد و سلب اعتبار مقالات نیز افزایش یافته است. سلب اعتبار مقالات با اظهار خود نویسنده‌گان، مبنی بر وجود اشتباهی در ارائه‌ی نتایج یا شناسایی نوعی سوءرفتار پژوهشی یا شک به اصالت پژوهش از طریق داوران یا خوانندگان مقالات رخ می‌دهد. استرداد مقالات می‌تواند موجب کاهش اعتماد جامعه به یافته‌های علمی شود؛ علاوه‌براین، لنگ‌گذاری و کاهش اعتبار دانشگاه‌ها و مراکز و مؤسسات تحقیقاتی که این گونه مقالات را منتشر کرده‌اند، از دیگر نتایج سوء این موضوع در جامعه‌ی دانشگاهی است. در این مطالعه با استناد به راهنماهای بین‌المللی و مقالات معتبر، علل و عوامل و نتایج سلب اعتبار آثار پژوهشی چاپ‌شده، بررسی شد؛ از این‌رو، عوامل و سوءرفتارهای پژوهشی که منجر به استرداد مقالات می‌شود، مطرح شد. عواملی که باعث استرداد مقالات نویسندگان ایرانی شده است، طبق سایت Retraction Watch تحلیل شد. دستورالعمل کمیته‌ی اخلاق نشر (COPE)، هشت عامل را برای سلب اعتبار آثار پژوهشی چاپ‌شده از سوی سردبیران مجلات مطرح کرده است. طبق این دستورالعمل، در صورتی که سردبیران به شواهدی واضح درباره‌ی معتبر نبودن یافته‌ها، مانند دست‌کاری داده‌ها یا تصاویر دست یابند، می‌توانند با بررسی موضوع، مقاله را مسترد کنند؛ علاوه‌براین، سردبیران در صورت شناسایی سرقت ادبی، ارائه و چاپ مقاله در جایی دیگر بدون آشکارسازی و دریافت مجوزهای لازم، نظارت نامناسب بر جمع‌آوری داده‌ها، رعایت نکردن قوانینی مانند حق نشر یا تکثیر، انجام‌دادن پژوهش غیراخلاقی، درست انجام‌دادن مرور همتا و آشکارنساختن تعارضات منافع نیز، می‌توانند اقدام به استرداد مقالات چاپ‌شده کنند. در مطالعات دیگر نیز، به علل استرداد مقالات، مانند فشار روی پژوهشگران برای انتشار آثار علمی، نبود توانمندی‌های لازم برای پژوهش‌های اصیل و معتبر و نبود آموزش‌های لازم در حوزه‌ی اخلاق پژوهش اشاره شده است؛ از جمله علل استرداد مقالات داخلی، نویسندگی‌های نادرست و سرقت ادبی بوده است. به نظر می‌رسد با توسعه‌ی پژوهش و تولید علم در مراکز تحقیقاتی و دانشگاه‌ها نیاز به بحث و بررسی استرداد مقالات داخلی وجود دارد تا بتوان با شناسایی علل و عوامل آن‌ها، ضمن تدوین آیین‌نامه‌ها و راهکارهای مناسب نظارتی، آموزش‌های لازم در این خصوص برای پژوهشگران انجام شود.

واژگان کلیدی: اخلاق در نشر، استرداد مقالات، اعتماد عمومی.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۱/۲۵

۱. دانشیار اخلاق پزشکی، گروه اخلاق پزشکی، دانشکده پزشکی افضلی پور، دانشگاه علوم پزشکی کرمان.

نویسنده مسئول:

Email: minamobasher96@gmail.com

کنگره سالیانه
اخلاق پزشکی و پرستاری ایران

Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine, 2025, Vol. 17, Supplement 11th Annual Iranian Congress of Medical Ethics and 8th Nursing Ethics Congress

Oral Presentation

Retracting or Discrediting Articles: Dos and Don'ts

Mina Mobasher*¹

Published: 14 April 2025

1. Associate Professor, Medical Ethics Group, Afzalipour School of Medicine, Kerman University of Medical Sciences.

**Corresponding Author*

Email: minamobasher96@gmail.com

Abstract

As scientific output continues to grow and researchers strive to share their findings, the number of article retractions and cases of discreditation has also increased. Articles may be discredited for several reasons, including authors voluntarily admitting to errors in their work, discoveries of research misconduct, or concerns raised by reviewers or readers about the authenticity of the research. Retractions can harm public trust in science and have broader implications, such as damaging the reputation of the universities, research centers, and institutions associated with the retracted papers. This study considers the causes, contributing factors, and impacts of research discreditation, drawing on international guidelines and credible publications. It will examine the types of research misconduct and other issues that lead to article retractions. Additionally, the study will analyze cases of retracted articles authored by Iranian researchers using Retraction Watch. The Committee on Publication Ethics (COPE) identifies eight key reasons for journal editors to retract published research. According to COPE guidelines, retraction may occur when there is clear evidence of issues such as data or image manipulation that invalidate the findings. Other grounds for retraction include plagiarism, duplicate submission or publication without proper disclosure or permissions, inadequate oversight during data collection, violations of regulations like copyright laws, unethical research practices, flawed peer review processes, and undisclosed conflicts of interest. Additionally, other studies have pointed out factors contributing to article retraction, such as the pressure on researchers to publish, a lack of essential skills to conduct valid and reliable research, and inadequate training in research ethics. In the context of Iranian author retractions, common issues include authorship manipulation and plagiarism. With the growth of research and scientific production in universities and research centers, it's becoming increasingly important to address the issue of article retractions. By understanding the underlying causes, we can develop effective guidelines and oversight strategies while also providing researchers with the necessary training to prevent such issues in the future.

Keywords: Publication ethics, Retraction, Public trust.

